

"Last night in Sweden"

En kritisk diskursanalys av Donald Trumps
Sverigeuttalande

Madelene Linman

Medie- och kommunikationsvetenskap, 15 hp

2017-06-13

Abstract

Titel: "Last night in Sweden" – En kritisk diskursanalys av Donald Trumps Sverigeuttalande

Författare: Madelene Linman

Handledare: Ebba Sundin

Examinator: Ronny Severinsson

Typ av arbete: Examensarbete för kandidat i medie- och kommunikationsvetenskap [15 hp]

Termin: Vår 2017

Antal ord: 11 205

Syfte: Syftet med studien är att undersöka hur diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige ser ut i svenska tidningar.

Frågeställningar:

- Hur ser diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige ut i svenska tidningar?
 - Hur används språket för att skapa mening i rapporteringen kring uttalandet?
 - På vilket sätt skildras de teman som framkommer i rapporteringen kring uttalandet?
 - Hur framställs de personer som kommer till tals i rapporteringen kring uttalandet?

Metod och material: Metoden som används i denna studie är kritisk diskursanalys. Materialet består av tio tidningsartiklar.

Resultat: Studien visar att diskursen kring Donald Trumps Sverigeuttalande innefattar fyra olika teman eller ramar. Studien visar också att språket spelar en avgörande roll i utformningen av ett ämne och hur det förmedlas till läsarna, och att personer som förekommer i rapporteringen både formar och formas av diskursen.

Nyckelord: diskurs, nyheter, Trump, dagordningsteori, framing

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Problemformulering.....	1
1.2. Syfte.....	2
1.3. Frågeställningar	2
2. Teoretisk ram	3
2.1. Teori.....	3
2.1.1. Dagordningsteori.....	3
2.1.2. Priming	4
2.1.3. Framing	4
2.2. Tidigare forskning	5
3. Bakgrund.....	8
3.1. Tidningarna.....	8
3.2. Pressetiska reglerna och nyhetsartikelns format.....	9
4. Metod och urval	11
4.1. Kritisk diskursanalys	11
4.2. Urval	13
4.3. Tillvägagångssätt	14
4.4. Metoddiskussion.....	14
5. Resultat och analys	15
5.1. Språkets mening	15
5.2. Skildring av teman.....	17
5.3. Framställning av personer	20
6. Diskussion.....	24
7. Referenslista.....	28
7.1. Empiriskt material	30

1. Inledning

You look at what's happening in Germany, you look at what's happening last night in Sweden. Sweden. Who would believe this? Sweden. They took in large numbers, they're having problems like they never thought possible... (Donald Trump, 18 februari 2017).

Med de orden lyckades USA:s president väcka många frågor hos den svenska befolkningen. Vad var det som hände i Sverige igår? Vad syftade han på? Diskussioner och spekulationer fördes både i traditionella och sociala medier, och en hel del skämtsamma inlägg gjordes också under hashtaggen #lastnightinsweden på Twitter. "Sweden? Terror attack? What has he been smoking? Questions abound" twittrade Sveriges tidigare utrikesminister Carl Bildt. Dagen efter att diskussionerna och rapporteringen dragit igång framkom det via Trumps Twitterkonto att han hade syftat på ett inslag han sett på Fox News som handlade om invandringen i Sverige.

Donald Trump blev framröstad som USA:s 45:e president under hösten 2016. Ända sedan han tillträdde som president har Trump haft en problematisk relation med medierna, då han fortsätter att anklaga bland annat CNN och New York Times med många fler för att publicera falska nyheter (Carson, 2017). Redan under sin presidentvalskampanj stötte Trump på problem när medierna uppmärksammade hans uttalanden om bland annat kvinnor och invandrare, samt ifrågasatte varför han inte ville offentliggöra sin skattedeklaration. I dagens globaliserade medielandskap fick dessa nyheter också uppmärksamhet utomlands, så även i Sverige. På grund av Trumps avsaknad av politisk bakgrund, han sätt att uttrycka sig vilket skiljer sig mycket från andra politiker och hans starka åsikter, har många diskussioner förts kring denna president.

Detta uttalande kommer att utgöra fokuset för studien, och studien kommer att undersöka hur diskursen kring uttalandet ser ut i svenska tidningars rapportering.

1.1. Problemformulering

I dagens samhälle ifrågasätts mediernas objektivitet och tillförlitlighet allt oftare. Donald Trump har sedan han tillträdde som president vid ett flertal tillfällen anklagat medierna för att sprida falska nyheter och undvika att rapportera om vissa saker. Följande uttalande publicerade presidenten via Twitter några dagar efter han uttalat sig om Sverige: "Give the public a break - The FAKE NEWS media is trying to say that large scale immigration in Sweden is working out just beautifully. NOT!" (Trump, 2017). På grund av detta är det viktigt att genomföra studier som fokuserar på hur mediernas rapportering ser ut och hur de ingår i diskursen kring ett visst ämne. Genom sådana studier produceras kunskap om hur rapporteringen faktiskt ser ut, och huruvida den har ändrats i förhållande till objektivitet jämfört med hur det har varit tidigare. Medierna spelar en fortsatt viktig roll i samhället eftersom de i de flesta fall är människors enda källa till information om vad som sker runtom i världen, och därmed har en påverkan i hur människor uppfattar sin omvärld. Eftersom världen är så komplext konstruerad blir det svårt att på det begränsade utrymme och den begränsade tid som medierna har i sina format att täcka alla perspektiv och förhållningssätt till en händelse, men deras mål är

ändå att sträva efter att återge en så balanserad bild som möjligt. Studien berör även frågor kring välfärd, något som ofta studeras inom medie- och kommunikationsvetenskapliga området, eftersom den berör mediernas roll för invandrare genom att Trumps uttalande handlade om just svensk migrations- och flyktingpolitik, samt att detta tema frekvent lyfts fram i rapporteringen kring uttalandet.

Valet att studera diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige grundar sig på att det fanns en gedigen rapportering att tillgå. Anledningen till detta är att Trump är en offentlig och inflytelserik person som uttalade sig negativt om Sverige, vilket har ett högt nyhetsvärde i svenska medier. Ett större material ger en bättre bild av hur diskursen ser ut och ger större möjlighet att urskilja återkommande och dominerande teman i rapporteringen att ta fasta på i den kritiska diskursanalysen.

1.2.Syfte

Syftet med studien är att undersöka diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige i svenska tidningar, för att skapa en fördjupad förståelse för hur tidningarna bygger upp och formar nyhetsförmedlingen med hjälp av de olika verktyg som journalister har att jobba med.

1.3.Frågeställningar

Den övergripande frågeställningen i studien lyder:

- Hur ser diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige ut i svenska tidningar?

För att besvara den frågan har tre underfrågor formulerats:

- Hur används språket för att skapa mening i rapporteringen kring uttalandet?
- På vilket sätt skildras de teman som framkommer i rapporteringen kring uttalandet?
- Hur framställs de personer som kommer till tals i rapporteringen kring uttalandet?

I nästa avsnitt kommer den teoretiska ramen för studien gås igenom. Den innefattar de olika teorier som studien bygger på samt tidigare forskning inom området.

2. Teori

Här presenteras de olika teorier som utgör underlaget för studien, samt tidigare forskning som gjorts kring diskurs.

2.1. Teoretisk ram

Studien tar sin utgångspunkt i tre olika teorier som kommer att beskrivas i följande avsnitt; dagordningsteorin, priming och framing.

2.1.1. Dagordningsteori

Dagordningsteorin bygger på tanken om att medierna och de som ansvarar för produktionen av nyheter spelar en roll i hur deras publik värderar olika händelser. År 1972 publicerades en studie genomförd av McCombs och Shaw som har varit av stor betydelse för utformandet av dagordningsteorin. McCombs och Shaw inleder studien med följande ord:

In choosing and displaying news, editors, newsroom staff, and broadcasters play an important part in shaping political reality. Readers learn not only about a given issue, but also how much importance to attach to that issue from the amount of information in a news story and its position (176).

Dagordningsteorin handlar om att medierna varje dag gör ett urval av händelser att rapportera om till sina läsare. Det här urvalet av nyheter anser alltså medierna vara viktigt för sin publik att veta om, och därmed kommer också deras publik att värdera dessa händelser som viktigare att känna till jämfört med sådana som inte kom med i rapporteringen. Baserat på hur mycket utrymme en nyhet ges värderar också läsaren den som mer eller mindre viktig. Mycket har hänt sedan 1972, vilket också har lett till att dagordningsteorin har utvecklats. Firdaus (2012: 22) skriver att det finns anledning att se över relevansen av traditionella teorier om massmedierna i en tid av nya, fragmenterade kommunikationskontexter såsom deltagande journalistik och sociala nätverk. Forskning kopplad till dagordningsteorin har oftast varit begränsad till isolerade nationella eller lokala miljöer och massmediekontexter, och informationsflödet har hittills setts som ett enkelriktat flöde mellan medierna och publiken. (ibid: 24). Detta behöver förändras i dagens medielandskap där informationsflödet går i flera riktningar dygnet runt, och där informationen samlas ihop och sprids av såväl journalister som den aktiva publiken som idag kan kommunicera med och bidra till nyheterna. Det bör dock tilläggas att studier har funnit att när det kommer till hårda nyheter, det vill säga nyheter om politik, ekonomi, brott och andra ämnen som rapporteras om direkt, tillåts endast begränsat bidragande från publiken, såsom möjlighet att kommentera artiklarna (Domingo et al., 2008: 335). Firdaus avslutar sitt kapitel med att säga att dagordningsteorin i allra högsta grad är av relevans även inom dagens medieforskning, och att nya sätt att se på och anpassa dagordningsteorin till dagens medielandskap inte utesluter de äldre sätten, och den kunskap som hittills har producerats (ibid: 35).

Wanta (2012) skriver om hur dagordningsteorin kan användas för att studera den potentiella effekten internationella nyheter har på människor. Eftersom de flesta människor inte har någon personlig, direkt erfarenhet av andra länder, blir den enda

kunskapen många har om ett land den de hämtar från nyhetsrapporteringen. Wanta beskriver också skillnaderna mellan första och andra nivån av dagordningsteorin. Den första nivån av dagordningsteorin fokuserar på analyser av nyhetsrapporteringen och dess påverkan på hur publikerna värderar dessa händelser. Den andra nivån av dagordningsteorin innefattar en mycket mer komplex analys av nyhetsförmedlingen, där man fokuserar på de attribut som kopplas till objekt i rapporteringen och hur dessa påverkar publikernas åsikter (ibid: 15). Sådana attribut kan vara kognitiva, alltså information kopplad till objektet, eller affektiva, det vill säga den ton som används i rapporteringen (ibid: 45).

2.1.2. Priming

Priming ses ofta som en förlängning av dagordningsteorin (Scheufele & Tewksbury, 2007: 11) och är starkt kopplat till forskningen kring politisk kommunikation. Teorin handlar om att medierna genom att behandla vissa problem och utelämna andra kan ändra de standarder enligt vilka människor värderar regeringen (Iyengar, Peters, Kinder, 1982).

By making some issues more salient in people's mind (agenda setting), mass media can also shape the considerations that people take into account when making judgments about political candidates or issues (priming) (Scheufele & Tewksbury, ibid).

De politiska områden som ges mest uppmärksamhet syns alltså också tydligt i allmänhetens bedömning av politikerna och deras prestation. Politikerna behöver därför lyckas bra inom de områden det rapporteras mest om.

2.1.3. Framing

Framing, som enligt Scheufele & Tewksbury (ibid) skiljer sig märkbart från dagordningsteorin och priming, handlar om att de som ansvarar för produktionen av nyheter, medvetet eller omedvetet, formar ämnet de rapporterar om både vad gäller innehåll och form på ett sätt som är anpassat till deras mottagare (Kurtoğlu 2012: 62-63). Enligt Entman (1993: 52) leder detta till att en särskild definition av problemet det rapporteras om främjas, eller en särskild tolkning, en viss moralisk värdering eller specifik rekommendation av hur problemet ska hanteras. I rapporteringen om ett ämne använder sig medierna ofta av fler än en ram (frame), då de belyser ämnet från flertalet vinklar. Framing har rötter i både psykologi och sociologi. Inom psykologi har studier med koppling till framing gjorts genom att undersöka hur olika presentationer av i princip identiska scenarion av beslutsfattande påverkar människors val och deras utvärderingar av de olika alternativ som presenterades för dem. Inom sociologi finns ett antagande om att människor inte kan förstå världen fullständigt, och att de hela tiden har problem med att tolka sina livsupplevelser och förstå världen omkring dem. Därmed använder människor sig av ramar för att kunna klassificera information och tolka den på ett meningsfullt sätt (Scheufele & Tewksbury, ibid: 12).

Härnäst kommer en genomgång av tidigare forskning kring diskurser i mediernas rapportering att göras, för att ge en överblick av vad som tidigare studerats inom fältet.

2.2. Tidigare forskning

Mediernas rapportering är något som ständigt intresserar forskare inom medie- och kommunikationsvetenskapen, och en hel del studier har gjorts på området. Både kvantitativa innehållsanalyser på ett större urval och diskursanalyser på några få utvalda artiklar har genomförts i tidigare studier, och ofta ligger intresset i att studera representationen av olika grupper, politik, aktuella ämnen eller händelser.

Boyd, Jardine och Driedger (2009) studerade hur kanadensiska medier rapporterade kring galna kosjukan under de första tio dagarna sedan ett fall upptäckts i Kanada. Studien fokuserade på tidningsartiklar, och genomfördes med hjälp av kvantitativ innehållsanalys, där de tittade på variabler som ton och teman. Genom analysen kom de fram till att den kanadensiska rapporteringen kring galna kosjukan ramades in i termer av ekonomisk oro snarare än oro för hälsan. Medierna hjälpte också till med att framföra information om risker till läsare, eftersom regeringen och vetenskapliga experter var snabba med att kommunicera med medierna om dessa risker. Mediernas rapportering hjälpte också till med att framställa galna kosjukan som en hälsorisk för djur, inte människor.

En annan studie där fokus också låg på en enskild händelse gjordes av Ryan (2004), som studerade ledare rörande militära handlingar i Afghanistan i amerikanska tidningar, i syfte att se hur ledarna ramade in kriget mot terrorn och möjliga militära tillslag från USA:s sida. Han kom fram till att ledarna presenterade ett enhetligt narrativ som stöttade handlingar i kriget mot terrorn. I konstruktionen av ramarna förlitade sig ledarna mycket på offentliga källor inom regeringen. I studien ingick USA:s tio största dagstidningar, och urvalet av ledare gjordes baserat på en begränsad tidsperiod kombinerat med att de skulle handla om kriget mot terrorn.

Även Chyi och McCombs (2004) har studerat nyhetsmediers rapportering kring en enskild händelse, i detta fall Columbinemassakern och New York Times rapportering kring denna händelse. De var intresserade av att undersöka processen där medierna bygger upp ett ämne som viktigt och aktuellt, och placerar det på dagordningen. I studien tittade de på artiklar från en månads period och genomförde en kvantitativ innehållsanalys. Resultaten visade att New York Times behandlade händelsen med hjälp av flera olika ramar, såsom framtid och samhälle, och på detta vis hölls rapporteringen relevant och varierad.

McCarthy, McPhail och Smith (1996) har istället studerat rapporteringen kring ett flertal händelser. De undersökte vilka demonstrationer i Washington som medierna valde att rapportera om åren 1982 och 1991. Studien genomfördes med en kvantitativ metod och jämförde rapporteringen med polisens register om demonstrationer. Deras resultat visade att rapporteringen såg väldigt olika ut under 1982 och 1991, och också att demonstrationerna såg annorlunda ut under de två åren, vad gällde bland annat form, syfte och antal. De kom fram till att de flesta demonstrationer inte rapporteras om i medierna, endast de största får uppmärksamhet. Förutom demonstrationernas storlek kom de fram till att rapporteringen om en demonstration berodde på huruvida den skedde på rätt plats i rätt tid relaterat till mediernas uppmärksamhetscykel.

Teo (2000) gör i sin studie en kritisk diskursanalys av två australiensiska tidningar, The Sydney Morning Herald och The Daily Telegraph, och studerar förekomsten av rasism i nyhetsrapporteringen. Urvalet av artiklar berör ett vietnamesiskt gäng i Australien, som är kända för att syssla med droger och vara våldsamma. Den kritiska diskursanalysen genomförs i två steg. Först på en generell nivå, med fokus på olika diskursiva strategier som kan innehålla ideologisk betydelse, och sedan en mikro- och makroanalys av två artiklar valda för att kontrastera varandra. Det Teo kommer fram till är att rasism förekommer, då det vietnamesiska gänget stereotypiseras på grund av sitt asiatiska ursprung. Rasismen märks också tydligt genom att det talas om gängmedlemmarna som 'etniska', medan de australiensiska poliserna benämns 'vita'.

I en annan studie, genomförd av Day, Gough och McFadden (2004), behandlas diskursen kring kvinnors alkoholkonsumtion i brittiska tidningar. 15 enheter (artiklar eller kommentarer) togs med från tidningar i tabloidformat, och 15 enheter från tidningar i fullformat. Urvalet var spritt över en period på tre år. En diskursanalys gjordes på materialet, och resultatet av analysen summeras i följande citat:

"What emerges most clearly is the problematisation of women who consume alcohol, with particular reference to conventional discourses around femininity (motherhood, appearance). As well, the difficulty of articulating alternative drinking identities which are not framed (and judged) by masculine values is underlined" (ibid: 179).

Studien visar alltså på att kvinnors ökade alkoholkonsumtion ses som problematisk i tidningarnas rapportering. Vidare fann forskarna dock också att den sexistiska diskursen både uppehålls och utmanas.

Olausson (2009) har genomfört en studie med fokus på framing i frågan om den globala uppvärmningen, och hur tre olika svenska tidningar konstruerar de globala klimatförändringarna. Sammanlagt har 141 artiklar studerats med kritisk diskursanalys, genom att titta på makro- och mikrostrukturer. Tidningarna som ingick i studien var Dagens Nyheter, Aftonbladet och Nerikes Allehanda. Resultaten visar på att det finns två huvudsakliga ramar som existerar parallellt, i olika kontexter. Den ena av dem behandlar anpassning, att samhället ska anpassas efter klimatförändringarna, och den andra behandlar begränsning, att agera för att minska på växthusgasutsläppen. Trots att dessa är två sidor av samma mynt, hur man ska hantera klimatförändringarna, syns de nästan aldrig i samma nyhetsartikel. Fenomenet stämmer väl överens med hur det ser ut på den internationella politiska arenan, något Olausson anser att nationella medier borde jobba med, att ha en överbryggande diskursiv roll mellan olika grupper i samhället och därmed bidra till att stärka demokratin. Hon avslutar med att påpeka att de täta banden som finns mellan beslutsfattarna och medierna gör att medierna inte erbjuder några alternativa ramar utöver de som finns i den diskurs beslutsfattarna har byggt upp.

Izadi och Saghaye-Biria (2007) har studerat diskursen kring Irans kärnkraftsprogram i ledare publicerade i amerikanska tidningar. De tidningar som ingår i studien är The New York Times, The Washington Post och The Wall Street Journal. Studien fokuserade på

om de ideologiska representationerna i ledarna bidrog till att forma inne- och utegruppidentiteter baserat på orientaliska bilder av islam och muslimer. Resultaten visade att islam idag främst målas upp som ett hot, vilket också tidigare forskning stödde. De visade också att tilltro går före bevis på att Iran har ett hemligt kärnvapenprogram. Ledarna utmanar inte antaganden om att Iran har ett sådant program, att landets regering av islamisk natur är ett hot eller att Iran inte bör anföras med kärnteknik. Därmed menar Izadi och Saghaye-Biria att man kan se hur begränsad mediekritiken är mot politiska beslut.

3. Bakgrund

Här görs en genomgång av de tidningar som ingår i studien. Sedan presenteras de ramar som journalister arbetar inom och som formar hur nyhetsförmedlingen i Sverige ser ut, nämligen de pressetiska reglerna samt riktlinjer för hur en nyhetsartikel ska se ut.

3.1. Tidningarna

Studien bygger på en kritisk diskursanalys av tidningsinnehåll från tio olika svenska tidningar. Fyra av dem är morgontidningar i storstad, tre är kvällstidningar och tre lokaltidningar. Här följer en genomgång av tidningarna och deras bakgrund.

De fyra morgontidningarna i storstad som ingår i studien är Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Sydsvenskan. Svenska Dagbladet grundades år 1884 av Oscar Norén och Axel Jäderin (Svenska Dagbladet, 1960), och är belägen i Stockholm. Tidningens politiska färg är obunden moderat, och år 2013 hade tidningen en upplaga på 174 400 exemplar (Andén, 2013). Svenska Dagbladet ägs av Schibsted. Dagens Nyheter är även den belägen i Stockholm, och grundades år 1864 av Rudolf Wall (Weibull & Wadbring, 2014: 42). År 2013 låg upplagan på 282 800 exemplar (Dagens Nyheter, 2017), och tidningen är oberoende liberal. Dagens Nyheter ägs idag av Bonnier. Göteborgs-Posten är placerad i Göteborg, och grundades år 1858 av Felix Bonnier (Weibull & Wadbring, ibid: 43). Göteborgs-Posten ägs idag av Stampen, och hade 2013 en upplaga på 200 900 exemplar (Andén, ibid). Tidningen är oberoende liberal. Den fjärde morgontidningen som ingår i studien är Sydsvenskan, som grundades år 1848 och också den ägs av Bonnier i dagens läge (Sydsvenskan, 2017). Tidningen är belägen i Malmö och är oberoende liberal, med en upplaga som 2013 låg på 103 800 exemplar (Andén, ibid).

I studien ingår även tre kvällstidningar, nämligen Aftonbladet, Expressen och GT. Aftonbladet grundades år 1830 av Lars Johan Hierta, och brukar betecknas som den första moderna tidningen (Weibull & Wadbring, ibid: 41). Tidningen är placerad i Stockholm och är obunden socialdemokratisk. Aftonbladets upplaga låg år 2016 på 569 000 exemplar (Aftonbladet, 2017). Expressen startades år 1944 av Albert Bonnier jr och Carl-Adam Nycop. Tidningen ägs idag av Bonnier, och är belägen i Stockholm (Expressen, 2017). Tidningens politiska färg benämns liberal, och upplagan låg år 2013 på 217 400 exemplar (Andén, 2013). Den tredje kvällstidningen som ingår i studien, GT, är en del av mediehuset Expressen, och fokuserar på nyheter i västra Sverige. Tidningen grundades år 1900 och är en kvällstidning belägen i Göteborg. GT är liberal och ägs av Bonnier (GT, 2017).

De tre lokaltidningarna som ingår i urvalet för studien är Kristianstadsbladet, Arbetarbladet samt Hallandsposten. Kristianstadsbladet grundades år 1856 och ingår i Skånemedia, som ägs av Gota Media och Stiftelsen Kristianstadspress (Kristianstadsbladet, 2017). Tidningen är placerad i Kristianstad och hade år 2013 en upplaga på 25 700 exemplar (Andén, ibid). Kristianstadsbladet är en liberal tidning. Arbetarbladet grundades år 1902 på initiativ av arbetarrörelsen i Gävle, och är socialdemokratisk till sin politiska färg (Arbetarbladet, 2017). Tidningen hade år 2013 en upplaga på 20 800 exemplar (Andén, ibid). Hallandsposten utkom för första gången år

1850, och är Hallands äldsta tidning. Tidningen är oberoende liberal och ägs av Stampen (Hallandsposten, 2017). Tidningen är belägen i Halmstad och hade 2013 en upplaga på 29 100 exemplar (Andén, ibid).

3.2.Pressetiska reglerna och nyhetsartikelns format

De pressetiska reglerna har utformats för att journalister ska ha riktlinjer att följa i rapporteringen, och veta hur de ska hantera den information de jobbar med. Reglerna har sin grund i Publicistklubbens publiceringsregler som togs fram av Publicistklubben, bildad år 1874 (Sterzel, 1971: 12). De första reglerna kom år 1923. Syftet med reglerna var att hindra förekomsten av oriktiga och skadande meddelanden, samt att man ville skydda den enskilde mot onödigt lidande (ibid: 13). De nuvarande reglerna kom år 1967, och innefattar många fler aspekter än vad de tidigare reglerna gjorde, vilket gör att reglerna blir tydligare. För att se till att reglerna följs bildades år 1916 Pressens opinionsnämnd, och flera år senare, år 1969, tillsattes även en pressombudsman vars uppgift blev att systematiskt gå igenom svenskt tidningsinnehåll och påtala sådant innehåll som inte följde reglerna (ibid: 31).

Idag lyder inledningen till de pressetiska reglerna på följande vis:

Press, TV och radio skall ha största frihet inom ramen för tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen för att kunna tjäna som nyhetsförmedlare och som granskare av samhällslivet och för att kunna publicera det som är av vikt och betydelse för medborgarna. Det gäller dock att skydda enskilda mot oförskyllt lidande genom publicitet (Allmänhetens pressombudsman och Pressens opinionsnämnd, 2017).

Reglerna innefattar bland annat att ha en korrekt och allsidig nyhetsförmedling där en kritisk inställning till nyhetskällorna ska intas, att vara generös med bemötanden och att rätta felaktiga sakuppgifter. Här ingår även att respektera den personliga integriteten och noga överväga sådan publicitet som kan kränka personers privatliv, att höra båda sidor och sträva efter att återge alla parterers ståndpunkter, samt att vara försiktig med namn och överväga de konsekvenser som en publicering kan medföra för de berörda (ibid).

Utöver de pressetiska reglerna finns också tydliga riktlinjer för hur en nyhetsartikel ska se ut, vilka frågor den ska besvara och så vidare. En nyhetsartikel är en faktatext och ska inte innehålla några egna åsikter. Den viktigaste informationen bör komma först i artikeln eftersom många läsare inte läser hela artikeln. Artikeln bör också försöka besvara de sex journalistiska frågeorden: var; när; hur; vem; vad och varför. I rubriken ska artikelns vinkel framgå, och ingressen ska sedan följa upp den vinkeln. Förslagsvis tas också ett citat med i ingressen, tillsammans med en mening som lyfter det viktigaste i nyheten. I brödtexten ska journalisten helst skriva i presens, med aktiva ord, och blanda berättande text med citat för att undvika att texten blir tung och för att skapa en bra balans. En bra artikel håller sig vanligtvis under 2000 tecken, eftersom läsare brukar välja bort texter som är för långa. Person- och miljöbeskrivningar kan rensas bort för att korta ner (mediekompass, 2017).

I en analys av tidningarnas rapportering blir det viktigt att ta dessa regler och riktlinjer i beaktande eftersom journalister är tvungna att förhålla sig till dem, och kan därmed inte fritt bestämma hur de vill utforma sina artiklar utan styrs in i ett specifikt format. Vilken vinkel en nyhetsartikel ska lyfta har journalisten ändå möjlighet att välja, vilket är av stort intresse i studier av diskursen.

4. Metod och urval

I detta avsnitt presenteras den valda metoden för studien, kritisk diskursanalys. Sedan presenteras och förklaras hur urvalsprocessen har sett ut.

4.1. Kritisk diskursanalys

Inom den kritiska diskursanalysen fokuserar man på kopplingen mellan språk, makt och ideologi. Man utgår från språket som socialt konstruerat, som formar och formas av samhället. Intresset ligger inte i användningen av språk i sig självt, utan i den språkliga aspekten av sociala och kulturella processer och strukturer. Den kritiska diskursanalysen är öppet hängiven åt politisk intervention och social förändring, något som kritiseras av andra språkvetare som håller fast vid att bevara objektiviteten i sitt arbete (Machin & Mayr, 2012).

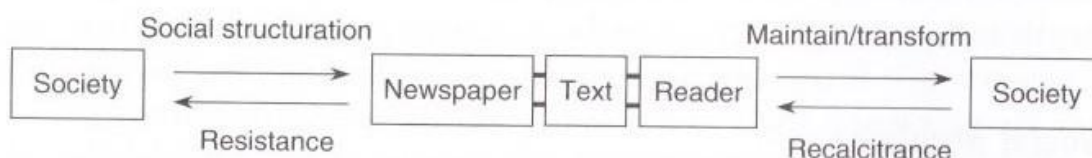
Som metod innefattar kritisk diskursanalys att analysera ordval och grammatik i texter för att hitta och belysa de underliggande diskurserna och ideologierna. Vilka lyfts fram och vilka trängs bort? Man studerar vilka personer som kommer till tals och hur de representeras, ordval utifrån ett semiotiskt perspektiv, hur handlingar representeras och så vidare. Vilken kontext befinner sig nyhetsartiklarna i, och vilka aspekter utgår skribenterna från?

Diskurs handlar om hur vi använder språket för att forma och upprätthålla olika situationer, eller för att representera och förstå något. Sociala praktiker ligger till grund, såsom roller, relationer och kommunikation. Alltid när vi kommunicerar demonstrerar vi genom diskursen vem vi är och hur vi står i relation till andra människor (Jones, 2012). Vi främjar också alltid en viss ideologi, eftersom våra ord aldrig är neutrala utan representerar världen och verkligheten på ett visst sätt (Jones, 2012). Diskurser normaliserar och gynnar alltså vissa intressen framför andra (Ekström, 2012). Utifrån dessa tankegångar blir den kritiska diskursanalysen relevant, eftersom den studerar diskurser utifrån ett maktperspektiv.

Enligt Fairclough och Wodak (1995) innebär diskurs en kategori för att benämna olika sätt att representera olika aspekter av det sociala livet. Ett exempel är uppdelningen av olika politiska diskurser, såsom att problem rörande ojämlikhet, fattigdom och utanförskap representeras på olika sätt. Utöver kategorin diskurs finns två andra kategorier, genre och stil. Genrer är kommunikativa händelser som till exempel en nyhetsartikel, ett recept eller en arbetsansökan. De är kommunikativa händelser eftersom de innebär att människor gör något med eller åt andra människor. I en nyhetsartikel informerar man andra, i ett recept instruerar man andra och i en arbetsansökan ber man någon om ett jobb (Jones, 2012). Stil handlar om sätt att vara, till exempel politiska ledares eller journalisters stil inom den diskurs de befinner sig i. Stil kan också handla om hur texter är konstruerade, kopplat till språkdrag typiska för olika genrer.

Fairclough och Wodak bygger sina kritiska diskursanalyser på antagandet att varje diskursiv händelse har tre dimensioner, nämligen text, diskursiv praktik och social praktik.

Tillämpningen av metoden kommer i denna studie att ta inspiration från John E. Richardsons beskrivning av hur en kritisk diskursanalys kan genomföras. Richardson har inspirerats mycket av Fairclough och Wodak i sitt sätt att se på kritisk diskursanalys.

Figur 1. Richardsons modell av den kritiska diskursanalysen (Richardson, 2007: 42)

Richardson (2007) utgår från att allt innehåll i texter är resultatet av val, val av sätt att beskriva någon eller något på ett sätt framför ett annat sätt. När det kommer till tidningsartiklar har journalister begränsningar gällande artikelns längd, vilket innebär att de blir tvungna att välja vad de tar med och vad de utelämnar, så att inte artikeln blir för lång. Diskursanalysen blir en kritisk diskursanalys när frågor ställs om vad texter säger om samhället där de producerades och samhället de producerades för, vilken påverkan vi tror att texter kan ha på sociala relationer, eller om texterna kan hjälpa till att bryta ner sådana relationer. En överblick av den kritiska diskursanalysen beskrivs med hjälp av Richardsons modell i figur 1.

Det första steget i att analysera diskurs brukar nästan alltid vara att analysera på den språkliga nivån. Denotation och konnotation, sätt att benämna och referera till personer eller händelser, attribut som tilldelas personer i rapporteringen, meningsuppbyggnad med fokus på syntax och transitivitet, meningsuppbyggnad med fokus på modalitet, presupposition, retoriska troper och narrativ. Transitivitet innebär att beskriva relationerna mellan deltagarna och de rollerna de har i de processer som beskrivs i rapporteringen (ibid: 54). Modalitet är motsatsen till transitivitet, och syftar till de värderingar, kommentarer och attityder som förekommer i text och tal, och speciellt hur engagerad skribenten eller talaren är i sitt uttalande (ibid: 59). Modalitet förekommer främst i genrer av journalistik där åsikter och värderingar förekommer, såsom ledare och krönikor. Retoriska troper innebär bland annat användningen av hyperbol, metaforer och metonymer för att förstärka ett uttalande. Hyperbol innebär att använda sig av överdrift, medan metaforer handlar om att byta ut ett begrepp mot ett annat som ett bildligt uttrycks sätt. Metonymer liknar metaforer på det sättet att ett begrepp byts ut mot ett annat, men här har begreppen en direkt relation, till exempel när ordet "flaskan" används när vid tal om alkohol.

Efter den språkliga analysen går Richardson över till den diskursiva praktiken. Diskurser tar alltid plats i sociala sammanhang, och innefattar produktionen och konsumtionen av texter. I massmediernas fall är diskursen institutionellt baserad, och det kan därmed talas om nyhetsdiskurs, som är ett system genom vilket nyhetsorganisationer väljer ut och organiserar möjliga påståenden om ett särskilt ämne. I den diskursiva praktiken ingår synen på och relationen till publiken, professionella praktiker som innefattar etik och

objektivitet, organisatoriska praktiker som innefattar att skriva för en publik och nyhetsvärdering, språklig stil, intertextualitet och material från nyhetsbyråer.

Vidare till den sociala praktiken, och den journalistiska diskursens sociala praktiker. Detta innebär analysen av relationerna mellan journalistiken och den större sociala världen, en tvåvägs-relation i vilken båda delarna påverkar varandra – världen påverkar journalisterna och journalisterna påverkar världen. Samhället påverkar journalisternas arbete på många sätt, allt ifrån vad gäller ideologi och sociala strukturer till social makt. Journalister arbetar inom strukturellt bestämda gränser, men har fortfarande möjligheten att agera som självständiga människor, vilket innebär att de varken är helt fria att rapportera hur de vill eller helt kontrollerade av sociala omständigheter. De har en viss grad av valmöjlighet, vilket möjliggör analys och ifrågasättande av deras praktik (ibid: 114-115).

4.2. Urval

Urvalet i studien består av strategiskt utvalda tidningsartiklar och ledare publicerade inom tidsspannet 19 februari 2017 till 25 februari 2017. Urvalet hämtades genom Retrievers mediearkiv, en databas där tidningsartiklar publicerade i svenska tidningar lagras, och letades fram med hjälp av sökorden ”Donald Trump Sverige uttalande”. Sökningen innefattade svensk tryckt press. Utifrån kategorierna ”nyheten om uttalandet, vad uttalandet byggde på, reaktioner på uttalandet och ledare som berör uttalandet” valdes sedan totalt tio enheter ut; tre ledare, ett reportage och sex nyhetsartiklar. Även de tidningar där enheterna hade publicerats togs i beaktande, i syfte att fånga flera olika perspektiv inom diskursen. Nedan följer en tabell som illustrerar urvalet.

Tidning	Rubrik	Genre	Datum
Svenska Dagbladet	Halvsanningar hjälper ingen	Ledare	21 februari 2017
Dagens Nyheter	”Materialet har inte redigerats med etiska metoder”	Artikel	23 februari 2017
Sydsvenskan	Tim Pool för till Malmö för att syna Trump	Reportage	25 februari 2017
Göteborgs-Posten	Fox till storms mot svensk asylpolitik	Artikel	21 februari 2017
Aftonbladet	’Såg det på TV’	Artikel	20 februari 2017
Expressen	Svenskarns [sic] replik till presidenten	Artikel	20 februari 2017
GT	Trumps Sverigeattack	Artikel	19 februari 2017
Kristianstadsbladet	Nej, invandringen är inte bara lönsam	Ledare	22 februari 2017
Arbetsbladet	Propagandakriget om Sverige bilden	Ledare	25 februari 2017
Hallandsposten	Rinkeby-upplopp stor nyhet i USA	Artikel	23 februari 2017

4.3. Tillvägagångssätt

Analysen genomförs genom att först studera hur den språkliga nivån ser ut, och hur språket används av journalister för att skapa mening. Den språkliga analysen baserar sig på Richardsons (2007) sätt att analysera språket i en diskurs, vilket innebär att studera ordval, denotation och konnotation samt meningsuppbyggnad med fokus på retoriska troper, transitiviter och modalitet. Efter detta görs en analys av de olika teman som skildras i rapporteringen, och till sist en analys av hur personer framställs i rapporteringen. Även här grundar sig analysen på Richardsons verktyg för den språkliga nivån, och även de diskursiva och sociala praktikerna studeras i rapporteringen. De teorier som studien grundar sig på, nämligen dagordningsteorin, priming och framing, utgör också en del av analysverktyget i denna studie, genom att de bidrar med sätt att tolka och förstå innehållet i rapporteringen som forskare.

4.4. Metoddiskussion

Diskursanalys ger forskaren möjlighet att göra en djupdykning i materialet som studeras, för att upptäcka mönster kring hur mening skapas, vilka åsikter som får ta plats respektive vilka som lämnas bort, vilka ramar och attribut som används för att forma innehållet till publiken, och så vidare. Nackdelen med kritisk diskursanalys är att på grund av sin djupgående karaktär är den också tidskrävande, vilket gör att urvalet blir mycket begränsat i jämförelse med till exempel kvantitativa studier. Det blir därmed svårt att uttala sig på ett generellt plan utifrån studiens resultat, men den kritiska diskursanalysen bidrar istället med värdefulla iakttagelser när det kommer till de djupare aspekterna av texter och kontexten de uppkommit i.

Att endast analysera diskursen genom tidningsartiklar blir begränsande eftersom det ingår så mycket mer i en diskurs, såsom diskussioner, radio- och TV-inslag, och så vidare. Att studera nyhetsrapporteringen ger ändå forskaren en uppfattning om hur delar av diskursen ser ut, och därmed kanske också vilka teman som berörs inom diskursen även på ett större plan än endast i tidningarnas rapportering. Tidningarna är en del av och påverkas av samhället, liksom samhället också påverkas av tidningarnas rapportering.

Validiteten, som handlar om huruvida man observerar eller mäter det man säger sig mäta, har beaktats och stärkts genom att presentera en utgångspunkt för metoden, där sättet att studera materialet beskrivs och gås igenom. I studien presenteras också tydligt vilka teorier som ligger till grund för studien, och utgör en del av det tolkningsverktyg som har formats för att besvara studiens frågeställning.

Reliabiliteten, som enligt Bryman (2013) är svår att uppfylla inom kvalitativa studier när den innebär i vilken utsträckning undersökningen kan replikeras, har i studien stärkts genom att bygga upp en tydlig teoretisk grund för analysen att utgå ifrån, vilket gör att det blir tydligt hur innehållet i rapporteringen ska tolkas. Den interna reliabiliteten stärks på detta vis.

5. Resultat och analys

I följande avsnitt analyseras först hur språket används för att skapa mening, sedan hur de olika teman som framkommer skildras, och till sist hur de personer som förekommer i rapporteringen framställs.

5.1. Språkets mening

I rapporteringen kring Trumps Sverigeuttalande skapas en bild av att Sverige har blivit påhoppat, vilket åstadkoms genom de ordval som görs i beskrivningarna av uttalandet. För att tydliggöra nyhetsvärdet läggs beskrivningar såsom ”Donald Trump målade Sverige i svart” och ”Trump’s Sverigeattack” in i rapporteringen. Genom dessa uttryck skapas en förståelse om att Trumps uttalande kan vara eller är skadligt för Sverige på något sätt. Uttrycket ”svartmåla” är en metafor som innebär att förtala eller misskreditera någon eller något. Metaforer är en typ av retoriska troper, och används ofta inom nyhetsrapporteringen i syfte att beskriva ett skeende på ett mera bildligt sätt. Även ordet ”Sverigeattack” är en metafor, närmare bestämt en krigsmetafor, som Richardson (2007: 66) skriver ofta används inom sportjournalistiken. ”Such a metaphorical framework shapes our understanding of sport as an extraordinary activity – an activity that allows us to abandon reason and sense of proportion” (ibid: 67). Det samma gäller i fallet ”Sverigeattack”, som ger ett intryck av att något stort och extraordinärt har hänt vilket skapar ett större intresse för nyhetsartikeln. Liknande krigsmetaforer förekommer även i Sydsvenskans reportage:

Trump’s uttalande utlöste en vecka av informationskrig över Atlanten. Alla ville vara med. Stefan Löfven och Margot Wallström anlade moteld.

Här förlängs metaforen, och beskriver tydligt vilka parter som ställs mot varandra i situationen på ett mer sensationsartat sätt.

När det kommer till ordvalen för att beskriva Donald Trumps Sverigeuttalande använder tidningarna en rad olika uttryck. I Kristianstadsbladet används uttrycket ”tala illa om”:

Att Donald Trump har talat illa om Sverige har upprört många.
(Kristianstadsbladet, ledare)

I GT beskrivs uttalandet istället som ett ”skräckexempel”:

Här lyfter Donald Trump Sverige som ett skräckexempel. (GT, nyhetsartikel)

De ord som används för att beskriva uttalandet, ”talat illa om” och ”skräckexempel”, har uteslutande negativa konnotationer, vilket tyder på att tidningarna är överens om att Trumps uttalande var något negativt för Sverige och den bild människor har av Sverige, både i och utanför landet. I artiklarna kan bland annat anas en oro och en kritik mot uttalandet, något som tas upp senare i analysen under skildringen av de teman som förekommer i rapporteringen.

Det finns en del skillnader mellan det språk som används i nyhetsartiklarna och det som används i ledarna, vilket också förväntas eftersom texterna är av olika genrer av tidningsinnehåll. Språket i ledarna är av mer vardaglig karaktär, med ord och uttryck

såsom ”mångkulturalismens helvetesgap”, ”knarkare” och ”propagandakrig”, vilka troligen inte skulle förekomma i en nyhetsartikel på grund av att de är för laddade. Utöver skillnader i ordval finns också starkare åsikter och påståenden i ledarna, utan att nödvändigtvis underbyggas av andra källor, även om detta förekommer i vissa fall. Ledaren i Svenska Dagbladet innehåller till exempel följande mening:

Men så är det inte heller journalistik som Horowitz ägnar sig åt, utan falska nyheter. (Svenska Dagbladet, ledare)

Här gör skribenten ett påstående utan att det underbyggs av någon källa, vilket innebär att uttalandet endast kan ses som en åsikt. I Kristianstadsbladets ledare uttrycker sig skribenten om kritiken som riktats mot Trump på följande sätt:

Det skojades friskt i helgen om hur korkad Trump varit som bara lyssnat på ett tv-inslag och utifrån detta uttalat sig. Meh, sa man. Var det Owe Törnqvists tekniska haveri inför Mellon presidenten var orolig över? Hahaha. Hohohoho. (Kristianstadsbladet, ledare)

De långa ”skratten” i slutet av citatet visar att skribenten på ett negativt sätt driver med dem som har skämtat om Trumps uttalande, vilket uppfattas som att skribenten är kritiskt inställd till det beteendet. Detta åstadkoms genom att överdriva längden på ”skratten”, då de i vanliga fall brukar uttryckas som ”haha” och ”hoho”. Eftersom en nyhetsartikel ska vara en faktatext kan endast styrkta påståenden komma från tidningen, och om ett påstående kommer från ett citat tydliggörs det att påståendet kommer från en enskild källa, inte från tidningen.

Vad gäller meningsuppbyggnad och transitivitet ges Trump ofta en aktiv roll i rapporteringen, såsom i följande citat:

President Donald Trump bekräftade på söndagskvällen vad många redan gissat. (Aftonbladet, nyhetsartikel)

Ett annat exempel återfinns bland annat i GT:

Inför valet i november förra året talade Donald Trump på åtskilliga valmöten, ibland flera per dag. (GT, nyhetsartikel)

Effekten av att Trump har den aktiva rollen i flera meningar blir den att han tydligt lyfts fram och syns i rapporteringen. Ett exempel på där han antar en passiv roll är i följande citat:

Mötena präglades av energifyllda tal och rusiga, hängivna supportrar. (GT, nyhetsartikel)

Här tar ”mötena” den aktiva rollen, medan Trump inte alls omnämns i meningen, trots att det är han som håller i mötena. Detta förekommer dock sällan, eftersom rapporteringen i detta fall fokuserar på Trump i första hand, och tidningarna vill vara tydliga med att lyfta fram vem och vad deras nyheter handlar om. Hade tidningarna velat skydda Trump hade de kunnat göra detta genom att ge honom en passiv roll i de meningar de bygger upp och

som bildar rapporteringen. Då hade fokus flyttats från honom som person och istället lagts på hans uttalanden eller ageranden.

5.2. Skildring av teman

Varje nyhetsartikel och även ledare har en vinkel, en viss aspekt av en händelse som journalisten väljer att lyfta fram för läsarna. I denna studie har fyra olika, oftast förekommande teman kunnat urskiljas bland vinklarna. Dessa är falska nyheter, källkritik, Sverige bilden och invandring.

Falska nyheter är ett tema som återkommer i flera fall i rapporteringen. Kopplingen som görs till Trumps Sverigeuttalande är det inslag han refererade till, som innehöll ett flertal felaktiga påståenden om Sverige och invandringen. Inslaget kritiseras och ifrågasätts i nyhetsrapporteringen, och utgör underlaget för en av ledarna som ingår i analysmaterialet. I Dagens Nyheter citeras en av de svenska fotografer som arbetade med produktionen av dokumentären i inslaget när han säger följande:

- I råfilmen märks att Horowitz hade en tydlig agenda, både med vilken typ av hårt vinklat inslag han skulle göra och att flyktingfrågan hör ihop med olika brottsformer oavsett vad han fick för svar. Jag står inte bakom sådana oetiska och oseriösa arbetsmetoder... säger Emil Marczak. (Dagens Nyheter, nyhetsartikel)

I GT har de valt att beskriva lite av vad som påstås i dokumentären som Trumps uttalande handlade om, för att sedan presentera motargument:

I intervjun anklagas svenska myndigheter bland annat för att mörka etnicitet på sexualförbrytare, samtidigt som dokumentärfilmaren slår fast att sexualbrott och vapenbrott har ökat markant under den period som Sverige har anammat sin "öppna dörr"-politik gentemot flyktingar. Bland annat anges att endast 500 av de 162 000 asylsökande 2015 har fått jobb. [...] Vad Horowitz glömmet att nämna är att det krävs ett särskilt tillstånd för att få arbeta innan man fått uppehållstillstånd. (GT, nyhetsartikel)

Ledaren i Svenska Dagbladet väljer att inte fokusera på det specifika inslag som Trump refererade till, utan diskuterar istället frågan om falska nyheter på ett mer allmänt plan:

Falska nyheter om att Sverige håller på att gå under på grund av invandringen sprids från moldaviska klickjägarsajter, ryska propagandaorgan och den amerikanska alternativhögerens Facebooksidor. [...] Falska nyheter skapas genom att man tar en riktig händelse, men blandar i uppblåst statistik och "vittnesmål" som består av rena lögnar. [...] Det finns tillräckligt med problem att diskutera utan att man måste hitta på några till. (Svenska Dagbladet, ledare)

Ett sätt att rama in Donald Trumps uttalande är alltså att lägga fokus på vad uttalandet refererade till, och uppmärksamma problematiken kring spridningen av felaktiga och falska nyheter. Eftersom journalisters professionella praktiker innefattar bland annat etik och objektivitet strävar de efter att förmedla korrekta och balanserade nyheter, vilket gör att de lyfter fram argument som talar mot de argument som den ursprungliga nyheten presenterar i de fall där sådana motargument finns. I detta fall presenteras motargumenten

både från journalisterna själva som en del av den berättande texten i nyhetsartiklarna och i form av citat från personer som har varit inblandade i produktionen av inslaget, såväl som genom en ledare där diskussionen tas på ett mer allmänt plan, problematiseras och kopplas till en närliggande diskussion om källkritik.

Temat källkritik framkommer mest tydligt genom en av de ledare som ingår i studien, men även indirekt i flera fall i rapporteringen. Trump kritiserar och till och med görs narr av för att han baserade sitt uttalande på ett inslag han hade sett på TV, och därtill att det handlade om ett inslag på det konservativa Fox News. Den ton som förekommer i artiklarna gör att en kritik mot Trumps bristande källkritik kan uttolkas, något som också formar rapporteringen och läsarnas förståelse för uttalandet och det som pågår omkring. I Sydsvenskan citeras frilansjournalisten Tim Pool när han kritiserar vad Trumps uttalande byggde på:

- Trump är en gammal gubbe som kollar tv. Det är så han skapar sin världsbild, konstaterar Tim Pool. (Sydsvenskan, reportage)

Kritiken förs fram på ett lite skämtsamt sätt, något som också Expressen har valt att lyfta fram i en av sina artiklar:

I sitt tal i Florida antydde Donald Trump att något allvarligt hade hänt i Sverige på fredagskvällen. Nu gör många svenskar – och andra runtom i världen – narr av Trumps uttalande. "Vad har han rökt?", skriver Carl Bildt på Twitter. (Expressen, nyhetsartikel)

Ledaren i Arbetarbladet, som också behandlar temat källkritik, har en väldigt skarp och provocerande ton i och med att den anklagar Trump och Sverigedemokraterna för att utöva propaganda.

Det pågår ett propagandakrig om Sverige, där populister som Trump och rasister som Åkesson och Karlsson svartmålar Sverige för sina egna politiska syften. (Arbetarbladet, ledare)

En starkt negativ, laddad bild målas upp för läsarna där Trump, Åkesson och Karlsson pekas ut som ett hot mot Sverige. Från den hotbilden kopplar skribenten sedan in behovet av källkritik, något som också framförs med bestämd ton.

[...] otrygghet är en känsla, och ju mindre fakta vi har rörande samhället och de faktiska förhållandena rörande exempelvis brott, desto lättare är det att känna sig otrygg ute i samhället. [...] Därför är det också alla svenskars plikt att förhålla sig källkritisk till den information man konsumerar. För vad som framställs som fakta, kan lika gärna vara rena lögner och propaganda. (Arbetarbladet, ledare)

En aspekt som är relevant att lyfta fram i samband med denna ledare är att den kommer från en socialdemokratisk tidning, vilket innebär att skribenten politiskt sett står långt ifrån den politik som Trump och Sverigedemokraterna står för. De stora skillnaderna i politiskt synsätt gör att skribenten har en del kritik att rikta mot de politiker hon skriver om, och därmed upplevs ledaren som mer vinklad än de övriga.

Något som ledaren i Arbetarbladet också berör är Sverige-bilden, ett annat tema som förekommer i rapporteringen. Det finns framför allt en oro i rapporteringen för att Sveriges rykte ska ta skada, något som precis som tidigare teman syns på både direkta såväl som mer indirekta sätt, beroende på om det är en ledare, en nyhetsartikel eller ett reportage det handlar om. Sydsvenskan talar inte bara om Trumps uttalande, utan kopplar också till Putin och partier såsom SD i sitt reportage:

Just nu tycks Trump, Putin och europeiska nationalistpartier (som SD) ha ett gemensamt intresse av att beskriva det land som tagit emot många muslimska flyktingar – Sverige – som ett inferno av våld. (Sydsvenskan, reportage)

Svenska Dagbladet nämner specifikt "Sverige-bilden" i ledaren, och påpekar allvaret i vad sådant som Trumps uttalande kan åstadkomma:

Att president Trump sprider falska påståenden om Sverige är allvarligt, inte bara för Sverige-bilden. (Svenska Dagbladet, ledare)

Även i Arbetarbladet ledare återfinns en diskussion kring vad ett negativt uttalande från Donald Trump kan ha för konsekvenser:

Ord från USAs president är inte bara ord, det handlar om uttalanden som kan svänga både börskurser och opinioner och som i det här fallet, etablera en felaktig bild av ett land. (Arbetarbladet, ledare)

I dessa tre citat märks en orolig ton, där upplevelsen är att Trumps uttalande kan påverka Sverige negativt, och att det finns ett intresse bland många att framställa Sverige som ett land där man har fått stora problem på grund av invandringen. I rapporteringen skapas också en känsla av "vi mot dom", genom att beskriva en bild där Sverige attackeras av utomstående. Utöver detta sätt att skildra temat Sverige-bilden finns också en vinkel där fokus ligger på att rapportera hur Sverige omtalas i utländska medier, för att visa på att landet har fått mycket uppmärksamhet i och med Trumps uttalande, särskilt från amerikanskt håll. Den vinkeln har bland annat Hallandsposten valt att lyfta:

Det våldsamma upploppet i Rinkeby i nordvästra Stockholm har blivit en toppnyhet världen över, speciellt i USA. Efter president Donald Trumps uttalanden om "se vad som hände i Sverige" står USA:s strålkastare riktade hit. (Hallandsposten, nyhetsartikel)

Göteborgs-Posten rapporterar om hur Sverige fortsätter att diskuteras i amerikanska medier:

Journalisten Tucker Carlson på tv-kanalen Fox News ger president Donald Trump vatten på sin kvarn genom att beskriva den svenska migrationspolitiken som kaotisk och misslyckad. (Göteborgs-Posten, nyhetsartikel)

Rapporteringen med fokus på temat Sverige-bilden påvisar att medierna använder sig av flera olika ramar i sin rapportering, vilket skapar en mångfald och ett djup i rapporteringen, där läsarna har möjlighet att få en förståelse för händelsen i fråga, i detta

fall uttalandet, från flera olika perspektiv, med det möjliga resultatet att deras världsbild breddas.

Till sist finns också ett fjärde tema, nämligen invandringen. Invandringen är det tema som på sätt och vis ligger till grund för hela diskursen, eftersom det är det ämnet som Trumps uttalande berör och som det inslag han refererade till handlar om. Temat lyfts dock inte fram som det huvudsakliga i alla delar av rapporteringen, eftersom även andra teman har kunnat belysas och diskuteras i koppling till Trumps uttalande. Invandringen ligger ändå i fokus när det kommer till en ledare publicerad i Kristianstadsbladet. En ledare som skiljer sig från den övriga rapporteringen när det kommer till förhållningssätt och åsikter.

Man kan anmärka på att Trump grundar åsikter i ett vinklat reportage, men att för den sakens skull ignorera att hög migration faktiskt kan ha negativa effekter blir fånigt. Det råder bostadsbrist, och arbetslösheten bland utrikes födda är betydligt högre än bland inrikes födda (i Skåne 22,1 procent jämfört med 4,3). (Kristianstadsbladet, ledare)

Att det finns problem som Sverige har att ta i tu med erkänns även i andra ledare och nyhetsartiklar, skillnaden är att i Kristianstadsbladets ledare är tonen uteslutande negativ. I till exempel ledaren från Svenska Dagbladet skrivs följande:

Vi lever varken i ett socialistiskt Utopia eller i ett mångkulturalismens helvetesgap. Men ska vårt land bli bättre måste diskussionen börja i det som faktiskt händer [...] (Svenska Dagbladet, ledare)

I Sydsvenskans reportage jämförs Malmö med Chicago, Tim Pools hemstad. En diskussion kring kriminaliteten i Sverige jämfört med USA avslutas på följande sätt:

Även om kriminaliteten är låg i Malmö jämfört med Chicago så är Malmö en stad med stora problem. Det skjuts. Det kastas handgranater. (Sydsvenskan, reportage)

5.3.Framställning av personer

Inom rapporteringen kring Trumps uttalande får flertalet personer uttala sig, eller citeras på basis av något de skrivit. Citaten kommer främst från personer med kopplingar till politik, eller personer med koppling till inslaget om invandringen i Sverige, men även journalister och privatpersoner. Trump citeras återkommande eftersom det är honom och hans uttalanden rapporteringen kretsar kring, men även personer som Carl Bildt, Margot Wallström och presstalespersoner eller pressekreterare får uttala sig vid flera tillfällen. Dessa är vad som brukar kallas för "elitkällor", alltså offentliga personer som ofta befinner sig i någon form av maktposition i samhället. De citeras ofta i nyhetsrapporteringen eftersom de anses vara mer insatta i ämnet och på det viset mer trovärdiga jämfört med ett uttalande från en privatperson. Att studera hur personerna presenteras och beskrivs är en viktig del i att förstå hur diskursen ser ut, eftersom ett urval har gjorts vilket formar rapporteringen, och baserat på hur personerna framställs formas läsarnas uppfattning av dem.

Den person som citeras och omtalas mest i rapporteringen är Donald Trump, eftersom det är honom rapporteringen kretsar kring. I Svenska Dagbladet beskrivs Trump som ”USA:s president”:

Ett luddigt uttalande från USA:s president Donald Trump i lördags ... satte sociala medier i spinn. (Svenska Dagbladet, ledare)

Ett annat sätt att beskriva Trump, som också förekommer i rapporteringen, är att endast referera till honom som ”president(en)”, något som gjorts i bland annat GT:

I ett tal inför tusentals redan frälsta supportrar kritiserade presidenten Sverige för den generösa migrationspolitiken. (GT, nyhetsartikel)

Efter att Trumps yrkesroll har uppgetts i rapporteringen håller sig tidningarna till att referera till honom som ”Trump”:

I natt svensk tid twittrade Trump om att han avsett ett inslag på Fox News [...] (Aftonbladet, nyhetsartikel)

Eftersom Trump ständigt figurerar i nyhetsrapporteringen, på grund av sin position som USA:s president och att de beslut han tar har stor påverkan inte bara i USA utan även runt om i världen, förväntas läsarna känna till vem han är. Därmed behöver han inte presenteras mer ingående i rapporteringen, och fokus kan läggas på vad han har sagt eller gjort istället. Vid ett tillfälle tilldelas Trump också ett attribut, när han kallas ”populist” i Arbetarbladets ledare. Uttrycket används som ett nedsättande uttryck i sammanhanget, där Trump tillsammans med Sverigedemokraterna Jimmie Åkesson och Mattias Karlsson anklagas för att utöva propaganda med syftet att förmedla en negativ bild av Sverige. Åkesson och Karlsson tilldelas även de attribut i samma ledare, då de beskrivs vara ”rasister”, ett ord med starkt negativ ton och innebörd. I nyhetsartikeln från GT beskrivs Donald Trumps tal som ”energifyllda och eldiga” under valkampanjen, men att de nu ersatts av mer ”statsmannamässiga” tal. Bilden av en person talar passionerat om sin politik målas upp, vilket inte anses vara ett statsmannamässigt beteende. Detta blir ett slags indirekt attribut eftersom det bidrar till att forma bilden som målas upp i rapporteringen av Trump.

Det är inte bara Trump som representeras genom sin yrkesroll, utan även andra offentliga personer omtalas på det sättet. Carl Bildt, som omtalas flera gånger i rapporteringen, presenteras som ”Sveriges tidigare utrikesminister”, och Erik Wirkensjö beskrivs som ”Margot Wallströms pressekreterare” i Expressens nyhetsartikel. Genom att uppge nuvarande eller tidigare yrkesroll ges personerna kredibilitet, eftersom yrkesrollerna i detta fall är politiskt kopplade och gör att personerna förväntas ha mer kunskap än andra personer i denna situation. De är elitkällor på grund av detta. Ett intressant exempel på en annan offentlig person i rapporteringen, som ändå inte presenteras genom sin yrkesroll, är Chelsea Clinton.

Chelsea Clinton, dotter till Hillary och USA:s tidigare president Bill Clinton, kommenterar också Trumps tal. (Expressen, nyhetsartikel)

Clinton kopplas alltså istället till sina föräldrar och Bill Clintons tidigare yrkesroll. Detta eftersom hennes pappa är någon som de svenska läsarna känner till, och därmed har något att koppla Chelsea Clinton till, och kan förstå varför hon är av relevans att lyfta i rapporteringen. Att Hillary Clinton var den andra presidentkandidaten i presidentvalet 2016 är också av relevans, eftersom hon och Trump var motståndare och Chelsea antas stå på sin mammas sida. Genom beskrivningen har Expressen rättfärdigat att Chelsea Clinton figurerar i rapporteringen.

Tim Pool, den amerikanske frilansjournalisten som Sydsvenskan har intervjuat, får en väldigt framträdande roll i och med att ett helt reportage har gjorts som kretsar kring honom och hans arbete. Inledningsvis beskrivs Pool som ”frilansjournalist”, med tillägget om att han kommer från Chicago, vilket dels ger läsaren information om att han kommer från USA, dels att han kommer från en stad med stora problem kopplade till våld och kriminalitet. Detta är något som läsarna kan känna till, annars tas det också upp senare i reportaget, vilket då ger det relevans. Utöver yrke och hemstad beskrivs Pool också mer ingående.

Tim Pool är 30 år, klädd i jeans och hoodtröja. Han bär en stickad mössa på huvudet. Han pratar fort och engagerat om sin journalistik. Och det är lika ofta han som frågar mig som tvärtom. (Sydsvenskan, reportage)

Beskrivningen målar upp bilden av en avslappnad person som brinner för sitt yrke, något som generellt anses vara positivt i samhället. Senare kommer ytterligare en beskrivning:

Tim Pool är, som varje journalist bör vara, uppfylld av att ge en rättvis bild av Malmö. Att förvrida verkligheten är enkelt för den som vill ljuga. (Sydsvenskan, reportage)

Denna beskrivning är tydligt positivt vinklad, där skribenten till och med har lagt in en egen värdering angående hur journalister ska vara, vilket ger läsarna en väldigt ledande bild av personen som intervjuas.

När det kommer till de privatpersoner som framkommer i rapporteringen kring Trumps Sverigeuttalande beskrivs de antingen inte alls eller utifrån ålder och hemstad. De privatpersoner som citeras förekommer alla i Expressens artikel. De flesta av dem förblir anonyma, och talas då om på följande sätt:

Så, vad var det egentligen som hände i Sverige i fredags kväll? ”Det snöade”, skriver en person. ”En främling satte sig bredvid mig på bussen trots att det fanns många lediga dubbelsäten. Jag återhämtar mig fortfarande”, skriver en annan person. ”För Guds skull, säg att köttbullarna på Ikea är säkra”, skriver en tredje. (Expressen, nyhetsartikel)

I ett av fallen presenteras en privatperson vid namn, och följande beskrivning görs av personen:

39-åriga Emma Johansson från Borås, som under den gångna veckan har haft ansvar för Sveriges officiella twitterkonto @Sweden, skrev ett svar till Trump

angående piken till Sverige. "Nej, inget har hänt här i Sverige. Inga terroristattacker här". (Expressen, nyhetsartikel)

Att benämna citerade som "en person" innebär att allt fokus hamnar det de säger istället för vem som säger det. Beskrivningen av Johansson som en 39-åring från Borås går att koppla till en närhetsaspekt, läsarna vet inte vem Johansson är men kan relatera till henne genom att de vet var i Sverige hon bor och i vilken ålder hon är. Eftersom hennes namn uppgavs behövs någon slags vidare beskrivning, annars riskerar tidningen att göra sina läsare förvirrade, eftersom de börjar undra vem Emma Johansson är och om de borde känna till henne.

En annan person som förekommer flera gånger i rapporteringen är Ami Horowitz, mannen som producerade dokumentären "Stockholm syndrome" som inslaget på Fox News som Trump hänvisade till handlade om. I flera av nyhetsartiklarna presenteras han som "filmaren" alternativt "dokumentärfilmaren", men i ledaren från Svenska Dagbladet beskrivs han istället på följande sätt:

Mannen bakom reportaget, Ami Horowitz, är känd för sina främlingsfientliga åsikter [...] Men så är det inte heller journalistik som Horowitz ägnar sig åt, utan falska nyheter.

Här riktas stark kritik mot Horowitz, och skribentens egna åsikter blir väldigt tydliga genom det attribut hon tilldelar honom, vilket är accepterat inom ledare som genre. Det bidrar dock också till hur Horowitz presenteras i medierna och uppfattas av läsarna, samt hur diskursen kring uttalandet ser ut.

Genom att citera flera olika källor kan rapporteringen blir mer objektiv, beroende på om ett representativt urval görs. Eftersom de pressetiska reglerna som journalister har att förhålla sig till kräver att nyhetsförmedlingen ska vara allsidig och korrekt, ska olika synpunkter som framkommit presenteras för läsarna i syfte att hålla hög kvalitet på rapporteringen. Vilken vinkel en nyhetsartikel har formar också vilken typ av citat som passar in i den, något som därmed påverkar urvalet. Valet av vilka som får komma till tals är något som görs i varje artikel, och beroende på vilka personer detta blir så formas också artiklarna av citaten, eftersom de erbjuder ett sätt att tolka ämnet det rapporteras om. De utgör därför en del av inramningen av ämnet, och kan forma läsarnas uppfattning. Vilka som får uttala sig behöver inte bara bero på vilka journalisten väljer att kontakta, utan också på vilka de lyckas få tag på, vilka som vill uttala sig eller finns tillgängliga för att göra ett uttalande till exempel.

I detta avsnitt har en kritisk diskursanalys genomförts med utgångspunkt i de underfrågor som formulerades för att besvara studiens övergripande frågeställning. I följande avsnitt, diskussion, kommer den övergripande frågeställningen att besvaras med hjälp av resultaten i analysen samt de teorier som ligger till grund för studien.

6. Diskussion

I den avslutande diskussionen kommer studiens övergripande frågeställning att besvaras, samt förslag på vidare forskning att ges.

Syftet med studien har varit att undersöka diskursen kring Donald Trumps uttalande om Sverige, genom att studera material från de svenska tidningarnas rapportering om uttalandet. Detta har gjorts genom att ta en utgångspunkt i teorier om dagordningen, priming och framing, och valet av den kritiska diskursanalysen som metod för att kunna studera underliggande mönster i rapporteringen.

I analysen studerades diskursen utifrån tre underfrågor där olika aspekter av diskursen lyfts fram. Frågorna berörde hur språket används för att skapa mening, på vilket sätt olika teman skildras och hur personer som kommer till tals i rapporteringen framställs. Resultaten från analysen kommer nu att kopplas till de teorier som utgör grunden för studien, för att skapa en djupare förståelse för vad resultaten faktiskt betyder.

Dagordningsteorin handlar om det urval av händelser som medierna gör i sin dagliga rapportering. Baserat på urvalet kommer också läsarna att värdera händelserna som mer viktiga att känna till i jämförelse med händelser som ge lite eller inget utrymme alls i rapporteringen (McCombs & Shaw, 1972: 176). Eftersom tidningarna valde att rapportera så omfattande kring Donald Trumps Sverigeuttalande, från flertalet olika vinklar och inom många olika genrer av tidningsinnehåll, innebär det utifrån dagordningsteorin att de talar om för sina läsare att uttalandet är viktigt att känna till och ha kunskap om. En argumentation för varför det är viktigt att känna till förs från tidningarnas håll genom att peka på de olika sätt som uttalandet påverkar andra aspekter av samhället, såsom den allmänna opinionen eller Sveriges rykte. Wanta (2012: 15) talade om den första och andra nivån av dagordningsteori, där den första nivån studerar hur nyhetsrapporteringen påverkar publikernas värderingar av olika händelser. Den andra nivån är mer komplex och fokuserar på de attribut som tilldelas olika objekt i rapporteringen, och hur attributen påverkar i detta fall läsarnas åsikter. De attribut som framkom i analysen var att Trump i ett fall kallades ”populist”, medan Jimmie Åkesson och Mattias Karlsson i samma ledare kallades ”rasister”. Även Ami Horowitz tilldelades ett attribut i en av ledarna, där han sades vara ”känd för sina främlingsfientliga åsikter”. Alla dessa attribut har en negativ ton och innebörd i sammanhanget, vilket formar tidningarnas nyhetsförmedling och den bild de sänder ut genom sin rapportering.

Priming, som ofta anses vara starkt kopplat till dagordningsteorin och forskningen kring politisk kommunikation, fokuserar på hur mediernas rapportering kan påverka hur människor värderar och bedömer politiker och deras prestationer (Scheufele & Tewksbury, 2007: 11). I rapporteringen kring Trumps uttalande är Donald Trump den politiskt verksamma person som omtalas mest i rapporteringen. Primingteorin påtalar i detta fall hur tidningarnas rapportering med ett övervägande kritiskt förhållningssätt till Trump och hans ageranden, kan forma synen på hans prestationer som USA:s president. Det intressanta är att Trump verkar vara väl medveten om denna effekt då han flertalet gånger har ifrågasatt varför medierna inte rapporterar om de beslut och ageranden han

anser sig ha lyckats bra med under sin tid som president. Eftersom han anser att medierna är ute efter att framställa honom i dåliga dager har han tagit till Twitter för att kommunicera de sidor av sitt presidentskap som han själv anser att människor ska känna till. Trumps beteende stöder alltså de effekter som primingteorin lyfter fram och studerar.

Andra politiskt verksamma personer som förekommer i rapporteringen är bland annat Jimmie Åkesson och Mattias Karlsson. Även Carl Bildt omtalas i egenskap av sin tidigare position som svensk utrikesminister. När Åkesson och Karlsson kallas rasister och anklagas för att "svartmåla Sverige för sina egna politiska syften" uppstår också en primingeffekt genom att politikerna omtalas på ett sätt som framstår negativt i rapporteringen, då de framställs som främlingsfientliga och opålitliga. Carl Bildt citeras i rapporteringen för den tweet han skrev där han undrade vad Trump hade rökt då han gjorde sitt uttalande om Sverige. Genom citatet kan en positiv primingeffekt skapas då Bildt kritiserar Trump och därmed har samma ifrågasättande inställning som de rapporterade tidningarna har. Det gör att han i det sammanhanget tillhör den politiska normen vilket framstår som något positivt genom att Trump och det inslag han refererade till flertalet gånger ifrågasätts och argumenteras mot, vilket framställer honom på ett negativt sätt.

Framingteorin bygger på antagandet om att de som producerar nyheter formar innehållet i nyhetsrapporteringen på antingen ett omedvetet eller medvetet sätt, eftersom de tar sin publik i beaktande och formar innehållet därefter (Kurtoğlu 2012: 62-63). Det innebär att en viss ram (frame) används som hjälper publiken att förstå händelsen och tolka sin omvärld på ett meningsfullt sätt (Scheufele & Tewksbury, *ibid*: 12). I den rapportering som här har studerats har fyra huvudsakliga teman, eller ramar, kunnat uppfattas, vilka var falska nyheter, källkritik, Sverige bilden och invandring. Genom att lyfta en diskussion om falska nyheter problematiseras effekten av dessa på samhället och människor som läser dem, medan inramningen av uttalandet från ett perspektiv med fokus på källkritik ger läsarna en förståelse för hurdana missförstånd som kan uppstå och hur fel det kan bli när en källa som hänvisas till inte är trovärdig. Behandlandet av Sverige bilden medvetandegör läsarna om de risker som ett sådant uttalande från Trump kan medföra för Sverige, och att det finns en viktig anledning till varför personer som gör sådana uttalanden behöver ifrågasättas och en balanserad bild av samhället försöka återges. Genom intervjuandet av både svenskar och en amerikansk journalist, samt citeringen och rapporteringen om utländska reaktioner på uttalandet tas också både ett nationellt och internationellt perspektiv upp i rapporteringen, vilket ger en större bredd och insikt i hur uttalandet har tagits emot världen runt. Sist och slutligen ramas också uttalandet in utifrån ett invandringsperspektiv, där en medvetenhet om att det finns stora problem som Sverige behöver hantera, samtidigt som en kritik förs fram riktad mot personer som skapar falska nyheter i syfte att få situationen med invandringen att framstå som värre än vad den egentligen är. Genom de olika ramarna förmedlar alltså tidningarna olika sätt förstå uttalandet och dess innebörd på, och vilken betydelse det har för olika aspekter av samhället.

Utöver teorierna är det också viktigt att diskutera analysen i koppling till de pressetiska reglerna och de riktlinjer som finns för hur nyhetsartiklar ska se ut, två aspekter som tydligt formar och lägger gränser för hur en god nyhetsrapportering ska se ut i Sverige. De pressetiska reglerna kräver bland annat en korrekt och allsidig nyhetsförmedling där en kritisk inställning till nyhetskällorna ska intas (Allmänhetens pressombudsman och Pressens opinionsnämnd, 2017). Kopplat till rapporteringen om Donald Trumps uttalande kan reglerna förklara den ifrågasättande och kritiska inställning som återfinns i rapporteringen, där inslaget som Trump refererade till påpekas vara felaktigt och motargument presenteras. Det hör alltså till god publicistisk sed att ha en kritisk inställning till de källor som presenteras, för att tillhandahålla en balanserad nyhetsförmedling och undvika gynnandet av en speciell åsikt. Ett annat krav är att journalister ska sträva efter att återge alla parterers ståndpunkter, vilket förklarar den stora mängden citat från olika personer som förekommer i rapporteringen. En annan möjlig förklaring återfinns i riktlinjerna för en nyhetsartikels format, där det bland annat står att berättande text ska blandas med citat för att undvika att texten blir för tungläst för läsarna (mediekompass, 2017). De pressetiska reglerna och riktlinjerna finns till för att underlätta journalisternas förhållningssätt till deras professionella praktiker, där bland annat just etik och objektivitet ingår.

I de genrer av tidningsinnehåll som inte behöver förhålla sig till de pressetiska reglerna på samma sätt som en nyhetsartikel, bland annat ledare och krönikor, kan tidningarnas politiska färg påverka hur innehållet ser ut. Bland de ledare som ingick i studien var en publicerad i en socialdemokratisk tidning (Arbetarbladet), medan en annan kom från en liberal tidning (Kristianstadsbladet) och den tredje kom från en obunden moderat tidning (Svenska Dagbladet). Den ledare som publicerades i Arbetarbladet kritiserade Trump och Sverigedemokraterna för att driva ett propagandakrig om Sverige med syftet att svartmåla Sverige, vilket innebär att skribenten kraftigt tar avstånd från den politik som de parterna för, något som kan förklaras av att socialdemokrater och högerpartier på många sätt skiljer sig åt vad gäller politisk ideologi. I Kristianstadsbladet publicerades en ledare där problemen med invandringen tydligt lyfts fram, och en kritik riktas mot personer som försöker försköna eller ignorera de problem som Sverige har i samband med invandringen. Svenska Dagbladets ledare tar också upp att det finns problem som behöver hanteras, men kritiserar också skapandet och spridandet av falska nyheter som målar upp en mycket värre bild jämfört med hur verkligheten ser ut, i syfte att gynna en viss typ av politik. Både Kristianstadsbladet och Svenska Dagbladet står politiskt sett längre till höger jämfört med Arbetarbladet, vilket påverkar de teman och aspekter kring Trumps Sverigeuttalande som lyfts fram för diskussion eftersom olika problematiker uppfattas beroende på de egna utgångspunkterna.

Diskursen kring Donald Trumps Sverigeuttalande består alltså av flertalet ramar som formar rapporteringen om Sverigeuttalandet och förståelsen av uttalandets innebörd och konsekvenser. Språket spelar en viktig roll i denna utformning, eftersom det är det verktyg journalister har att jobba med. Genom olika språkliga verktyg såsom ordval och ordens innebörd, retoriska troper och meningsuppbyggnad skapas mening i innehållet och tidningarnas förståelse för uttalandet förmedlas till läsarna. De personer som kommer till

tals former också innehållet i rapporteringen genom att bidra med sina egna åsikter och tolkningar, samtidigt som de själva tolkas baserat på hur tidningarna väljer att framställa dem i rapporteringen. Det är också viktigt att komma ihåg vid analyser av tidningsinnehåll att journalister inte är fria att skriva precis vad de vill, utan har både regler och riktlinjer att förhålla sig till, vilka också påverkar rapporteringens form och innehåll.

När det kommer till studier av olika händelser utifrån ett kritiskt diskursanalytiskt perspektiv är det tydligt att det finns en stor bredd av fenomen som går att studera, vilket gör att området kan framstå som svårt att få grepp om. Trots att studierna intar väldigt olika fokus bidrar de alla ändå till att ge en fördjupad förståelse för hur diskurser byggs upp och underhålls i medierna, samt hur meningsskapandet fungerar i rapporteringen. Denna studie har bidragit med ytterligare ett sätt att tolka och förstå diskurs utifrån tidningarnas rapportering kring en händelse. I framtida studier vore det även intressant att studera andra aspekter av diskursen.

Ett förslag på ytterligare studier av ämnet hade varit att göra en multimodal kritisk diskursanalys, där man också hade beaktat artiklarnas positionering i tidningarna, vilka andra texter som fanns kopplade till de valda artiklarna samt vilka bilder och färger som används för att föra fram nyheten. På så sätt kunde forskaren komma fram till en ytterligare fördjupad förståelse för hur diskurser byggs upp och fungerar i vårt samhälle. Det vore även intressant att göra en studie utifrån ett publikperspektiv, där de olika teoriernas effekter undersöks utifrån hur läsarna uppfattar att de har påverkats, eller vilken uppfattning de har av Trumps Sverigeuttalande och dess innebörd.

7. Referenslista

- Aftonbladet. (2017). *Aftonbladet i siffror*. <http://www.aftonbladet.se/siffror/> (Hämtad 2017-05-20).
- Allmänhetens pressombudsman/Pressens Opinionsnämnd. 2017. *Pressetiska regler*. <http://www.po.se/regler/pressetiska-regler> (Hämtad 2017-05-15).
- Andén, Axel. (2013). Dagspressens räckvidd och upplaga 2013. *Medievärlden*. 21 februari. <https://www.medievarlden.se/2013/02/dagspressens-rackvidd-och-upplaga-2013/> (Hämtad 2017-05-20)
- Arbetarbladet. (2017). *Lite fakta om Arbetarbladet*. <http://www.arbetarbladet.se/lite-fakta-om-arbetarbladet> (Hämtad 2017-05-20).
- Boyd, A. D., Jardine, C. G., & Driedger, S. M. (2009). Canadian media representations of mad cow disease. *Journal of Toxicology and Environmental Health, Part A*, 72(17-18), 1096-1105. DOI: 10.1080/15287390903084629.
- Bryman, Alan. (2013). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Carson, James. (2017). What is fake news? Its origins and how it grew in 2016. *The Telegraph*. <http://www.telegraph.co.uk/technology/0/fake-news-origins-grew-2016/> (Hämtad 2017-05-12).
- Chyi, H. I., & McCombs, M. (2004). Media salience and the process of framing: Coverage of the Columbine school shootings. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(1), 22-35. DOI: 10.1177/107769900408100103.
- Dagens Nyheter. (2017). *Kort fakta*. <http://info.dn.se/info/om-oss/korta-fakta/> (Hämtad 2017-05-21).
- Day, K., Gough, B., & McFadden, M. (2004). "WARNING! ALCOHOL CAN SERIOUSLY DAMAGE YOUR FEMININE HEALTH" A discourse analysis of recent British newspaper coverage of women and drinking. *Feminist media studies*, 4(2), 165-183. DOI: 10.1080/1468077042000251238.
- Domingo, D., Quandt, T., Heinonen, A., Paulussen, S., Singer, J. B., & Vujnovic, M. (2008). Participatory journalism practices in the media and beyond: An international comparative study of initiatives in online newspapers. *Journalism practice*, 2(3), 326-342. DOI: 10.1080/17512780802281065.
- Ekström, Mats. (2012). *Mediernas språk*. Malmö: Liber.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58.
- Expressen. (2017). *Om Expressen*. <http://www.expressen.se/om-expressen/om-expressen/> (Hämtad 2017-05-20).

- Expressen - GT. (2017). *Kontakta GT – fråga eller tipsa redaktionen*. <http://www.expressen.se/gt/kontakta-gt--fraga-eller-tipsa-redaktionen/> (Hämtad 2017-05-20).
- Fairclough, N., & Wodak, R. (1995). *Critical discourse analysis*.
- Firdaus, Amira. (2012). Refining agenda setting theory for 21st century media and communication research: Setting the new media research agenda. I Bogusława Dobek-Ostrowska, Bartłomiej Łódzki och Wayne Wanta (red.). *Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 21-38.
- Hallandsposten. (2017). *Om Hallandsposten*. <http://www.hallandsposten.se/nyheter/om-hallandsposten-1.1615453> (Hämtad 2017-05-20).
- Iyengar, S., Peters, M. D., & Kinder, D. R. (1982). Experimental demonstrations of the “not-so-minimal” consequences of television news programs. *American Political Science Review*, 76(04), 848-858.
- Jones, Rodney H. (2012). *Discourse Analysis – A resource book for students*. Routledge.
- Kristianstadsbladet. (2017). *Om tidningen*. <http://www.kristianstadsbladet.se/info/om-tidningen/> (Hämtad 2017-05-20).
- Kurtoğlu, Sergün. (2012). The individual as an active subject related to agenda setting. I Bogusława Dobek-Ostrowska, Bartłomiej Łódzki och Wayne Wanta (red.). *Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 53-68.
- Machin, David, Mayr, Andrea. (2012). *How to do Critical Discourse Analysis*. SAGE.
- McCarthy, J. D., McPhail, C., & Smith, J. (1996). Images of protest: Dimensions of selection bias in media coverage of Washington demonstrations, 1982 and 1991. *American sociological review*, 478-499.
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, 36(2), 176-187.
- Mediekompass. (2017). *Skrivarskolan – Nyhetsartikel*. <http://www.mediekompass.se/wp-content/uploads/2014/09/Nyhetsartikel.pdf> (Hämtad 2017-05-15).
- Olausson, U. (2009). Global warming—global responsibility? Media frames of collective action and scientific certainty. *Public Understanding of Science*. 18, 421-436. DOI: 10.1177/0963662507081242.
- Richardson, John E. (2007). *Analysing Newspapers – An approach from Critical Discourse Analysis*. Palgrave Macmillan.

Ryan, M. (2004). Framing the war against terrorism: US newspaper editorials and military action in Afghanistan. *Gazette (Leiden, Netherlands)*, 66(5), 363-382. DOI: 10.1177/0016549204045918.

Sterzel, Fredrik. (1971). *God publicistisk sed*. Allmänna Förlaget.

Sydsvenskan. (2017). *Välkommen till oss på Sydsvenskan*.

<http://www.sydsvenskan.se/2016-05-05/valkommen-till-oss-pa-sydsvenskan> (Hämtad 2017-05-20).

Teo, P. (2000). Racism in the news: A critical discourse analysis of news reporting in two Australian newspapers. *Discourse & Society*, 11(1), 7-49. DOI: 10.1177/0957926500011001002.

Trump, Donald J. (2017). *Give the public a break - The FAKE NEWS media is trying to say that large scale immigration in Sweden is working out just beautifully. NOT!* <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/833681539997253636> (Hämtad 2017-05-19).

Wanta, Wayne. (2012). The Internet as a tool in agenda setting research. I Bogusława Dobek-Ostrowska, Bartłomiej Łódzki och Wayne Wanta (red.). *Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 13-20.

Wanta, Wayne. (2012). Agenda setting and international news: Attributes and national images. I Bogusława Dobek-Ostrowska, Bartłomiej Łódzki och Wayne Wanta (red.). *Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 39-52.

Weibull, Lennart, Wadbring, Ingela. (2014). *Massmedier – Nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. Ekerlids förlag.

7.1. Empiriskt material

Dahlman, Carolin. (2017). Nej, invandringen är inte bara lönsam. *Kristianstadsbladet*. 22 februari.

Eriksson, Marlene, TT. (2017). Fox till storms mot svensk asylpolitik. *Göteborgs-Posten*. 21 februari.

Forsberg, Oskar, Westin, Adam, Hållbus, Susanna. (2017). 'Såg det på TV'. *Aftonbladet*. 20 februari.

Lindkvist, Hugo. (2017). "Materialet har inte redigerats med etiska metoder". *Dagens Nyheter*. 23 februari.

Lindqvist, Jesper, Malmgren, Kim. (2017). Trumps Sverigeattack. *GT*. 19 februari.

Lönnaeus, Olle. (2017). Tim Pool for till Malmö för att syna Trump. *Sydsvenskan*. 25 februari.

Nordlund, Linda. (2017). Halvsanningar hjälper ingen. *Svenska Dagbladet*. 21 februari

TT. (2017). Rinkeby-upplopp stor nyhet i USA. *Hallandsposten*. 23 februari.

Wennberg, Jenny. (2017). Propagandakriget om Sverige bilden. *Arbetarbladet*. 25 februari.

Yoldas, Atilla. (2017). Svenskarns [sic] replik till presidenten. *Expressen*. 20 februari.

Madelene Linman

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se